

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest:

- 1) wprowadzenie zmian w zasadach zawieszania kształcenia doktoranta, podlegania doktoranta systemowi ubezpieczeń społecznych i wypłaty świadczeń z tego tytułu;
- 2) ustalenie prawa do bezpłatnego korzystania przez osobę, która ukończyła kształcenie w szkole doktorskiej i złożyła wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora albo stopnia doktora w zakresie sztuki, zwanego dalej „stopniem doktora”, z infrastruktury badawczej i informatycznej podmiotu prowadzącego tę szkołę.

Wprowadzane zmiany dotyczą przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), zwanej dalej „PSWiN”, oraz:

- 1) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą systemową”,
- 2) ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 501), zwanej dalej „ustawą świadczeniową”,
- 3) ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 257, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą wypadkową”

– w których są zawarte regulacje dotyczące podlegania przez doktorantów ubezpieczeniom społecznym oraz wypłaty świadczeń z tego tytułu.

W przypadku PSWiN projektowane przepisy obejmują następujące obszary:

- 1) zasady zawieszania kształcenia doktorantów oraz wypłacania im świadczeń przysługujących w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) przysługiwanie doktorantom stypendium doktoranckiego;
- 3) bezpłatny dostęp do infrastruktury badawczej i informatycznej podmiotów prowadzących szkoły doktorskie przez osoby, które ukończyły kształcenie w tych szkołach i złożyły wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

W przypadku ustawy systemowej, ustawy świadczeniowej i ustawy wypadkowej projektowane przepisy są związane ze zmianą zasad zawieszania kształcenia doktorantów i dotyczą zmian regulacji w zakresie ich podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Podmioty prowadzące szkoły doktorskie, doktoranci, jak również Krajowa Reprezentacja Doktorantów wyrażali niejednokrotnie wątpliwości dotyczące m.in.: możliwości zawieszania kształcenia w przypadku nieprzewidzianego wydarzenia losowego i długotrwałej choroby doktoranta, możliwości korzystania przez doktoranta ze zwolnienia lekarskiego oraz wypłaty w tych przypadkach stypendium doktoranckiego.

Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 204 ust. 3 ustawy kształcenie w szkole doktorskiej może być zawieszone przez doktoranta jedynie w przypadku korzystania z urlopu macierzyńskiego, uzupełniającego urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego oraz urlopu rodzicielskiego, określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, z późn. zm.), zwanej dalej „Kodeksem pracy”. Jednocześnie stosownie do art. 205 ust. 1 PSWiN istotną rolę w organizacji kształcenia w szkole doktorskiej w zakresie nieuregulowanym w ustawie odgrywa regulamin tej szkoły. Oznacza to, że istnieje możliwość określenia w nim innych przerw w kształceniu niż zawieszenie kształcenia na czas jednego z ww. urlopów, na przykład z uwagi na stan zdrowia doktoranta, potrzebę opieki nad członkiem rodziny, konieczność długookresowego wyjazdu zagranicznego, czy też nieprzewidzianą sytuację losową. Jednakże PSWiN nie nakazuje wstrzymania wypłaty stypendium doktoranckiego w przypadku takich przerw. Jest ono zatem wypłacane, prowadząc tym samym do wyczerpywania limitu 4 lat, przez które doktorant – co do zasady – pobiera stypendium doktoranckie. Przerwy w kształceniu doktoranta niewynikające z PSWiN, a przewidziane jedynie w regulaminie szkoły doktorskiej nie wpływają również na terminy ustawowo określonych czynności w procesie kształcenia, takich jak złożenie indywidualnego planu badawczego, zwanego dalej „IPB”, przeprowadzenie oceny śródokresowej, czy złożenie rozprawy doktorskiej.

W okresie niezdolności do kształcenia doktoranci zachowują prawo do stypendium doktoranckiego. Oznacza to, że nie przysługują im świadczenia w razie choroby i ww. urlopów, nawet gdy są objęci dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, a także że nie mają prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego w czasie trwania obowiązkowego ubezpieczenia wypadkowego. Tym samym, mimo opłacania przez podmioty prowadzące szkoły doktorskie i doktorantów składek na ubezpieczenia społeczne, doktoranci nie odnoszą z tego tytułu realnych korzyści.

W celu rozwiązania powyższych problemów w przepisach PSWiN proponuje się wprowadzenie obowiązku określenia przez podmioty prowadzące szkoły doktorskie innych niż

związane z ww. urlopami związanymi z rodzicielstwem przypadków, w których będzie możliwe zawieszenie kształcenia doktoranta. Jednocześnie proponuje się poszerzenie katalogu tych urlopów o urlop wychowawczy, tak aby objąć przepisem art. 204 ust. 3 pkt 1 PSWiN wszystkie urlopy związane z rodzicielstwem, określone w przepisach działu ósmego Kodeksu pracy. Urlop wychowawczy jest udzielany w przypadku potrzeby zapewnienia osobistej opieki nad dzieckiem do lat 6 (a w przypadku dziecka niepełnosprawnego – do lat 18). Jest on wykorzystywany przez rodziców w szczególnych przypadkach, przede wszystkim gdy brak jest możliwości objęcia dziecka opieką instytucjonalną. Z tego też względu uznaje się za słuszne, by doktoranci mieli możliwość zawieszenia kształcenia także w sytuacjach uzasadniających możliwość skorzystania z urlopu wychowawczego. W związku z dodaniem do katalogu urlopów wymienionych obecnie w art. 204 ust. 3 PSWiN urlopu wychowawczego proponuje się, zamiast wymieniania z nazwy poszczególnych urlopów związanych z rodzicielstwem, podobnie jak w art. 128 ust. 2 pkt 1 lit. a oraz art. 360 ust. 3 i 5 PSWiN zastosowanie zbiorczej kategorii – „urlopy związane z rodzicielstwem, określone w przepisach działu ósmego ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy”. Zgodnie z proponowanymi zmianami:

- 1) powody zawieszenia kształcenia doktoranta inne niż związane z przebywaniem na urlopie związanym z rodzicielstwem i sposób rozpatrywania wniosku doktoranta, w tym jego zastrzeżeń do rozstrzygnięcia w sprawie, podmiot prowadzący szkołę doktorską określi w regulaminie tej szkoły;
- 2) kształcenie będzie zawieszane na wniosek doktoranta pozytywnie rozpatrzony przez podmiot prowadzący szkołę doktorską;
- 3) zawieszenie kształcenia dokonane w tym trybie nie będzie mogło trwać łącznie dłużej niż 12 miesięcy w całym okresie kształcenia w szkole doktorskiej;
- 4) w czasie zawieszenia kształcenia:
 - a) nie będzie wypłacane stypendium doktoranckie,
 - b) nie będą biec terminy na:
 - wyznaczenie promotora,
 - złożenie IPB,
 - przeprowadzenie oceny śródkresowej,
 - złożenie rozprawy doktorskiej.

Proponowane zmiany w zakresie PSWiN, ustawy systemowej, ustawy świadczeniowej i ustawy wypadkowej zakładają także, że doktoranci zostaną objęci obowiązkowym

ubezpieczeniem chorobowym oraz systemem świadczeń z tytułu ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego w sytuacji niezdolności do odbywania kształcenia.

Celem wprowadzanych zmian jest zwiększenie uprawnień podmiotów prowadzących szkoły doktorskie do kierowania procesem kształcenia doktorantów. Podmioty te będą mogły w większym stopniu uwzględniać sytuacje losowe i indywidualne potrzeby doktorantów w zakresie czasowego przerwania kształcenia. Zmiany zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym przydadzą praktycznego znaczenia tym ubezpieczeniom przez wprowadzenie wypłaty stosownych świadczeń w przypadku choroby lub macierzyństwa, czy też wypadku doktoranta.

W opinii projektodawcy wymaga podkreślenia, że objęcie doktorantów obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym oraz systemem świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego jest uzasadnione zbliżonym charakterem aktywności podejmowanych przez doktoranta w procesie kształcenia z sytuacją osób objętych obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi, przede wszystkim pracowników.

Należy wskazać, że sytuacja doktorantów została uregulowana w PSWiN w sposób zasadniczo odmienny od sytuacji studentów, do których obowiązków – zgodnie z art. 107 ust. 2 – należy przede wszystkim uczestniczenie w zajęciach, składanie egzaminów i odbywanie praktyk zawodowych. Wszystkie te obowiązki są zatem związane wyłącznie z odbywaniem kształcenia. Tymczasem doktoranci na gruncie obowiązujących przepisów nie są traktowani jak uczestnicy studiów III stopnia, ale jak młodzi naukowcy (por. art. 360 ust. 2 pkt 1 PSWiN), którzy w szkole doktorskiej realizują IPB zakładający prowadzenie według ściśle określonego harmonogramu badań naukowych służących przygotowaniu rozprawy doktorskiej będącej efektem tych badań. Podstawowym założeniem obecnego modelu kształcenia doktorantów w szkole doktorskiej, który zastąpił model kształcenia doktorantów na studiach doktoranckich, jest to, że kształcenie doktoranta przygotowuje go do uzyskania stopnia doktora na podstawie programu kształcenia i IPB. Zajęcia zorganizowane w ramach programu kształcenia wraz z aktywnością naukową doktoranta w ramach IPB powinny prowadzić przede wszystkim do przygotowania rozprawy doktorskiej spełniającej wymagania ustawowe oraz do osiągnięcia przez doktoranta efektów uczenia się przewidzianych dla kwalifikacji na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. IPB jest swoistym kontraktem zawierany w terminie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia kształcenia między doktorantem a szkołą doktorską przy udziale promotora (promotorów), z którym jest on uzgadniany.

Takie ukształtowanie pozycji doktoranta w obowiązującym systemie, gdzie kształcenie jest w sposób nierozłączny związane z prowadzeniem działalności naukowej, którą można byłoby potraktować jako swego rodzaju pracę, istotnie zbliża charakter jego aktywności do aktywności osoby zatrudnionej.

Sytuacja doktorantów i pracowników jest porównywalna również pod względem uzyskiwanego przychodu. Mimo iż doktorant nie wykonuje pracy zarobkowej, to stypendium doktoranckie, stanowiące źródło jego utrzymania, powinno być traktowane jak wynagrodzenie za pracę. Taką opinię przedstawiła Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w piśmie z dnia 22 maja 2019 r. kierowanym do ówczesnego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w którym stwierdziła, że „stypendium [doktoranckie] powinno być traktowane jak wynagrodzenie za pracę”, a także samo Ministerstwo w odpowiedzi na to pismo z dnia 26 czerwca 2019 r., w którym wskazało, że „w przypadku doktorantów stypendium doktoranckie może odpowiadać wynagrodzeniu pracowniczemu”.

W tym kontekście przerwy w kształceniu w szkole doktorskiej spowodowane czasową niezdolnością doktoranta do realizacji programu kształcenia i prowadzenia w tym czasie badań naukowych niezbędnych do realizacji IPB należałoby traktować na równi z czasową niezdolnością do pracy, skutkującą utratą prawa do wynagrodzenia. W konsekwencji racjonalne byłoby przyjęcie, że doktorant, w przypadku którego ziści się ryzyko ubezpieczeniowe, byłby uprawniony do pobierania świadczenia z tytułu ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego.

Zakłada się, że przyczyny umożliwiające zawieszenie kształcenia zostaną określone przez podmioty prowadzące szkoły doktorskie w regulaminach tych szkół. Uregulowanie przyczyn zawieszenia kształcenia w regulaminie szkoły doktorskiej pozwoli na uwzględnienie potrzeb doktorantów w tym zakresie. Uchwalenie tego regulaminu wymaga bowiem uzgodnienia z samorządem doktorantów.

Podjęcie rozstrzygnięcia w sprawie zawieszenia kształcenia w szkole doktorskiej będzie uzależnione od złożenia przez doktoranta wniosku w tej sprawie do podmiotu prowadzącego szkołę doktorską, odpowiedzialnego za kształcenie doktorantów. Rozstrzygnięcie będzie podejmowane po weryfikacji indywidualnej sytuacji doktoranta i dotychczasowego przebiegu jego kształcenia. W postępowaniu w tej sprawie nie będą stosowane przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572, z późn. zm.). Sposób rozpatrywania wniosków zostanie określony przez podmioty prowadzące szkoły

doktorskie w regulaminach tych szkół. Regulaminy te będą musiały przewidywać również sposób rozpatrywania zastrzeżeń doktorantów do podjętych rozstrzygnięć.

Kształcenie w szkołach doktorskich trwa od 6 do 8 semestrów i przygotowuje do uzyskania stopnia doktora. Powinno ono przebiegać w sposób sprawny i terminowy. Łączny okres zawieszenia na wniosek doktoranta, z innych przyczyn niż wynikające z przebywania na urloпах związanych z rodzicielstwem nie powinien przekroczyć 12 miesięcy w całym okresie kształcenia. Limit ten pozwoli podmiotom prowadzącym szkoły doktorskie uwzględniać indywidualne potrzeby doktorantów i sytuacje losowe, a jednocześnie nie będzie przyczyną znaczących opóźnień w procesie kształcenia.

Wymaga ponadto podkreślenia, że nadal będzie możliwość zawieszenia kształcenia w związku z przebywaniem na urloпах związanych z rodzicielstwem. W tym przypadku zawieszenie następuje obligatoryjnie, po złożeniu przez doktoranta wniosku o nie.

Niewypłacanie stypendium doktoranckiego w okresie zawieszenia kształcenia w szkole doktorskiej na wniosek doktoranta opiera się na założeniu, że stypendium doktoranckie powinno być związane z pobieraniem kształcenia. Natomiast w sytuacji gdy doktorant jest niezdolny do odbywania kształcenia i spełnia warunki do nabycia prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, powinien otrzymywać odpowiednie świadczenie w konsekwencji opłacania składki z tytułu danego ubezpieczenia. Stosowne zmiany w tym zakresie proponuje się wprowadzić w art. 209 ust. 1a PSWiN. Wskazany obecnie w tym przepisie przypadek nieprzysługiwania stypendium doktoranckiego proponuje się oznaczyć jako pkt 1, a następnie dodać pkt 2 i 3.

Drugi przypadek nieprzysługiwania prawa do stypendium doktoranckiego będzie dotyczył doktorantów, którzy nabędą uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. W takich sytuacjach, nawet gdy nie zostanie podjęta decyzja o zawieszeniu kształcenia doktoranta, będzie mu przysługiwało nie stypendium doktoranckie, lecz stosowne świadczenie z ubezpieczenia społecznego.

Natomiast trzeci przypadek nieprzysługiwania prawa do stypendium doktoranckiego będzie dotyczył sytuacji, gdy podmiot prowadzący szkołę doktorską udzieli zgody na zawieszenie kształcenia doktoranta z innego powodu niż wykorzystywanie urloпов związanych z rodzicielstwem, w trakcie których – zgodnie z art. 184 Kodeksu pracy – przysługuje zasiłek macierzyński, np. z powodu wyjazdu zagranicznego niewskazanego w IPB,

ale również z powodu przebywania na urlopie wychowawczym, gdyż w tym okresie nie przysługuje zasiłek macierzyński. Jednocześnie w przypadku zawieszenia kształcenia w związku z niezdolnością do jego odbywania (np. z powodu długotrwałej choroby) stypendium doktoranckie będzie przysługiwało przez taki sam okres i w takim samym wymiarze jak wynagrodzenie za pracę w przypadku niezdolności do pracy, a po upływie tego okresu doktorantowi będzie przysługiwał, tak samo jak pracownikowi, zasiłek chorobowy.

W art. 209 PSWiN proponuje się także uchylenie ust. 6, stosownie do propozycji objęcia doktorantów świadczeniami z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Aktualne brzmienie przepisu odnosi się do dotychczasowej możliwości zawieszenia kształcenia doktoranta przewidzianej w PSWiN, tj. ze względu na korzystanie z urlopu macierzyńskiego, uzupełniającego urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego oraz urlopu rodzicielskiego. Przepis określa, że w sytuacji takiego zawieszenia doktorantowi jest wypłacane stypendium doktoranckie, którego wysokość jest ustalana na zasadach dotyczących ustalania zasiłku macierzyńskiego. Po wprowadzeniu omówionych powyżej zmian w okresie zawieszenia kształcenia w szkole doktorskiej ze względu na korzystanie przez doktoranta z urlopów związanych z rodzicielstwem będzie mu przysługiwał zasiłek macierzyński, a w przypadku urlopu wychowawczego – analogicznie jak pracownikowi – nie będą mu przysługiwały żadne świadczenia.

Przyjmuje się także, że w czasie zawieszenia kształcenia doktoranta nie powinny biec terminy dotyczące wyznaczenia promotora, złożenia IPB, przeprowadzenia oceny śródkresowej i złożenia rozprawy doktorskiej. Kształcenie doktoranta ulega zawieszeniu – tym samym zawieszeniu powinna ulec także realizacja obowiązków z tym związanych.

W dotychczasowym brzmieniu art. 209 ust. 3 PSWiN wskazuje się, że okresu zawieszenia oraz okresu kształcenia w szkole doktorskiej, o którym mowa w art. 206 ust. 2 PSWiN, nie wlicza się do łącznego okresu otrzymywania stypendium doktoranckiego. Biorąc jednak pod uwagę, że zgodnie z projektowanym brzmieniem art. 209 ust. 1a pkt 3 PSWiN w okresie zawieszenia kształcenia w szkole doktorskiej co do zasady nie będzie wypłacane stypendium doktoranckie, ale stosowne świadczenia z ubezpieczenia społecznego (o ile doktorant spełni warunki do ich nabycia), wyłączenie okresu zawieszenia z łącznego okresu otrzymywania stypendium doktoranckiego stanie się już bezprzedmiotowe. Stypendium doktoranckie będzie natomiast przysługiwało w okresie czasowego zawieszenia kształcenia doktorantów,

wprowadzonego przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki na podstawie art. 198a PSWiN. Zawieszenie w tym przypadku ma charakter nadzwyczajny i jest spowodowane wystąpieniem okoliczności, na które doktorant nie ma żadnego wpływu, stąd też zasadne jest, aby mimo niepobierania w tym okresie kształcenia stypendium doktoranckie było mu wypłacane i aby ten okres nie wyczerpywał limitu określonego w art. 209 ust. 2 PSWiN. Równocześnie w projektowanym brzmieniu art. 209 ust. 3 PSWiN proponuje się doprecyzowanie odesłania do art. 206 ust. 2 PSWiN przez wyraźne wskazanie, że do łącznego okresu pobierania stypendium doktoranckiego określonego w art. 209 ust. 2 PSWiN nie będzie wliczany okres kształcenia doktoranta w szkole doktorskiej, w której zaprzestano kształcenia w danej dyscyplinie na podstawie art. 206 ust. 1 albo 3 PSWiN, o ile wystąpią okoliczności, o których mowa w art. 206 ust. 2 PSWiN, tj. w przypadku niewyrażenia przez doktoranta zgody na przeniesienie do innej szkoły doktorskiej albo w przypadku braku możliwości podjęcia przez niego kształcenia w innej szkole doktorskiej.

Proponuje się również dodanie w art. 209 PSWiN ust. 5a zawierającego odesłanie do art. 92 Kodeksu pracy. Dzięki temu odesłaniu do doktorantów będą stosowane odpowiednio przepisy o wynagrodzeniu przysługującym w okresie czasowej niezdolności do pracy. W konsekwencji, w przypadku gdy doktorant nie będzie zdolny do odbywania kształcenia, przepis będzie stanowił podstawę do ustalenia wysokości stypendium doktoranckiego wypłacanego przez podmiot prowadzący szkołę dokorską, a następnie – zasiłku chorobowego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Proponowane zmiany w zakresie ustawy systemowej polegają na wskazaniu, że doktoranci podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Zmiana proponowana w ustawie świadczeniowej polega na wskazaniu, że jeżeli niezdolność do kształcenia powstanie przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego, w którym doktorant podlegał ubezpieczeniu chorobowemu, to podstawę do ustalenia wymiaru zasiłku chorobowego będzie stanowiła miesięczna kwota stypendium doktoranckiego przypadająca za miesiąc, w którym powstało prawo do tego zasiłku (po uwzględnieniu stosownych odliczeń).

Propozycja zmiany w ustawie wypadkowej ma charakter wynikowy. W dotychczasowym brzmieniu art. 9 ust. 3 pkt 2 tej ustawy jest zawarte odesłanie do art. 11 ust. 2 ustawy systemowej, regulującego dobrowolne podleganie doktorantów ubezpieczeniu chorobowemu.

W związku z wprowadzanym obowiązkowym ubezpieczeniem doktorantów konieczna jest stosowna modyfikacja brzmienia art. 9 ust. 3 pkt 2 ustawy wypadkowej.

Proponuje się również wprowadzenie regulacji przejściowej w odniesieniu do doktorantów, których kształcenie w szkole doktorskiej będzie zawieszone w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy. W stosunku do tej grupy doktorantów będą stosowane przepisy dotychczasowe do końca okresu objętego zawieszeniem. Osoby te zawiesiły albo zawieszają kształcenie w stanie prawnym, w którym stypendium doktoranckie wypłacane podczas zawieszenia nie jest wliczane do okresu 4 lat, przez który można je pobierać. W przypadku braku regulacji przejściowej doktorantom otrzymującym stypendium doktoranckie w okresie zawieszenia kształcenia zgodnie z przepisami dotychczasowymi okres ten – po wejściu w życie projektowanej nowelizacji – zostałby wliczony do łącznego okresu 4 lat, o którym mowa w art. 209 ust. 2 ustawy.

Uwzględniając proponowane zmiany w zakresie zawieszenia kształcenia doktorantów, proponuje się także przepis dostosowujący, zobowiązujący podmioty prowadzące szkoły doktorskie do dokonania odpowiednich zmian w regulaminach tych szkół. Celem regulacji jest zapewnienie jak najszybszego wprowadzenia tych zmian, tak by było możliwe korzystanie przez doktorantów z uprawnienia do zawieszenia kształcenia w innych przypadkach niż związane z rodzicielstwem. Przy określaniu terminu ich wprowadzenia – 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy – wzięto natomiast pod uwagę wymogi procesu uchwalania zmian w regulaminie szkoły doktorskiej, w tym konieczność jego uzgodnienia z samorządem doktorantów.

Druga zmiana proponowana do wprowadzenia w projektowanej ustawie dotyczy przyznania osobom, które ukończyły kształcenie w szkole doktorskiej i złożyły wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, prawa do bezpłatnego korzystania z infrastruktury badawczej i informatycznej podmiotów prowadzących te szkoły do dnia zakończenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. Kształcenie w szkole doktorskiej kończy się złożeniem rozprawy doktorskiej. Z tą chwilą osoby kształcące się w szkołach doktorskich tracą status doktoranta. W czasie po złożeniu rozprawy doktorskiej w szkole doktorskiej, a przed uzyskaniem stopnia doktora osoby, które wszczęły postępowanie o nadanie tego stopnia, nie będąc już formalnie związanymi z podmiotem prowadzącym szkołę doktorską, mogą mieć trudności z korzystaniem z jego zasobów (w szczególności

informatycznych, sprzętowych, czy laboratoriów), co *de facto* nie pozwala na prowadzenie badań, czasami niezbędnych do przygotowania się do obrony rozprawy doktorskiej.

Proponuje się w związku z tym wprowadzenie zmian w przepisach PSWiN (przez dodanie art. 216a) polegających na zobowiązaniu podmiotów prowadzących szkoły doktorskie do określenia warunków bezpłatnego korzystania przez osoby, które ukończyły kształcenie w szkole doktorskiej, z infrastruktury badawczej i informatycznej podmiotów, w których odbywały kształcenie. Prawo to będzie przysługiwało do czasu zakończenia przez te osoby postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i umożliwi im zachowanie ciągłości prowadzenia działalności naukowej.

W konsekwencji proponuje się także zawarcie w projektowanej ustawie regulacji dostosowującej, mającej na celu zobowiązanie senatów albo rad naukowych w podmiotach prowadzących szkoły doktorskie do wydania, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy, uchwały określającej warunki bezpłatnego korzystania z infrastruktury badawczej i informatycznej w zakresie niezbędnym do przygotowania się do obrony rozprawy doktorskiej przez osoby, które ukończyły kształcenie w szkole doktorskiej w tym podmiocie.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie w dniu 1 stycznia 2026 r. Tym niemniej należy mieć na uwadze, że przepisy dotyczące fakultatywnego zawieszenia kształcenia w szkole doktorskiej znajdą zastosowanie dopiero po dokonaniu przez podmioty odpowiednich zmian w regulaminach szkół doktorskich, co powinno nastąpić nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Podobnie jeżeli chodzi o przepisy dotyczące przyznania osobom, które ukończyły kształcenie w szkole doktorskiej i złożyły wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, prawa do bezpłatnego korzystania z infrastruktury badawczej i informatycznej podmiotów prowadzących te szkoły. Również w tym przypadku warunkiem zastosowania przepisów projektowanej ustawy będzie uchwalenie stosownych regulacji wewnętrznych przez senaty albo rady naukowe podmiotów prowadzących szkoły doktorskie. Maksymalny termin na wprowadzenie tych regulacji także wynosi 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowana ustawa nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, a także nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków

przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.